

Inleiding

CP EN TAND- EN MONDZORG

Er wordt steeds meer bekend over het verband tussen tand- en mondhygiëne en de algemene gezondheid. In de mond kunnen pijnklachten, wondjes of ontstekingen een eerste signaal zijn van een onderliggend gezondheidsprobleem. Anderzijds kunnen bij onvoldoende tand- en mondhygiëne ook bacteriën in de bloedbaan komen en andere ziektes veroorzaken, zoals longontstekingen, hart- en vaatandoeningen. Onderschat het belang van een goede mondhygiëne dus zeker niet. Omdat het bij kinderen, jongeren en volwassenen met CP niet altijd evident is om een goede tandhygiëne uit te voeren en mondhygiëne ook niet altijd gemakkelijk is, moeten we hier zeker voldoende aandacht voor hebben.

DE LOGOPEDIST OF VERPLEEGKUNDIGE VAN HET CP REFERENTIECENTRUM KUNNEN U TIPS GEVEN. ALS HET BEZOEK AAN EEN REGULIERE TANDARTS NIET GEMAKKELIJK IS, DAN KUNNEN ZIJ ADVISEREN OMTRENT TANDZORG VOOR KINDEREN MET BIJZONDERE NODEN.

Inhoud

1.	Tandzorg	2
	Risicofactoren die bijdragen tot tand- en tandvlesproblemen.....	2
2.	Spekselferlies	3
3.	Nuttige links en informatie	4
4.	Contact	4
	Initiatief CP ouderproject	4
	Meer informatie.....	4

I. Tandzorg

Cerebrale parese (CP) is een neurologische aandoening die leidt tot motorische problemen. Deze problemen kunnen ook invloed hebben op de mondmotoriek en de fijne motoriek, waardoor personen met CP een verhoogd risico hebben op tandheelkundige problemen omdat poetsen van tanden niet altijd gemakkelijk uit te voeren is.

Enkele van de meest voorkomende tandheelkundige problemen bij kinderen met CP zijn:

- **Tandbederf:** Kinderen met CP hebben vaak moeite met het poetsen van hun tanden of laten dit ook niet gemakkelijk toe, waardoor ze een hoger risico hebben op tandbederf.
- **Gingivitis:** Gingivitis is een ontsteking van het tandvlees. Het komt vaker voor bij kinderen met CP, omdat het vaak moeilijk is om de tanden en tandvlees goed schoon te houden.
- **Overbeet:** Overbeet is een aandoening waarbij de bovenkaak verder naar voren staat dan de onderkaak. We zien dit regelmatig bij kinderen met CP omdat ze vaak problemen hebben met het sluiten van hun mond.
- **Open beet:** Open beet is een aandoening waarbij de tanden van de bovenkaak en de onderkaak niet goed op elkaar passen. Ook dit zien we meer bij kinderen met CP patiënten die moeite hebben met sluiten van de mond.
- **Aantasting van het tandglazuur:** Aantasting van het tandglazuur kan worden veroorzaakt door kwijlen. Kwijlen komt vaker voor bij kinderen met CP, waardoor ze een hoger risico hebben op aantasting van het tandglazuur.

Om deze problemen te voorkomen of te behandelen, is het belangrijk om kinderen met CP regelmatig naar de tandarts te brengen. De tandarts kan de mondgezondheid van het kind beoordelen en indien nodig behandeling aanbevelen.

Risicofactoren die bijdragen tot tand- en tandvleesproblemen

Onvoldoende (kunnen of laten) poetsen

Mensen met een beperking zijn vaak niet in staat om zelf in te staan voor een goede mondzorg. Niet alleen de wil moet er zijn, men moet ook over voldoende vaardigheid en geduld beschikken om de eigen tanden te poetsen. Sommigen kunnen ten gevolge van de beperking onvoldoende de mond openhouden, klemmen de tanden opeen of steken de tong uit. Door het poetsen kunnen tevens reflexen uitgelokt worden zoals de braakreflex of bijt- en slikreflexen. Ook het poetsen van de tanden door de ouders of een begeleider is niet altijd gemakkelijk.

Verminderde natuurlijke reiniging

Speeksel, de bewegingen van tong, lippen en wangen zorgen voor een natuurlijke reiniging van het gebit door het verwijderen van voedselresten en bacteriën in de mond. Deze natuurlijke reiniging is bij personen met een beperking vaak gedaald. Dit kan te wijten zijn aan verstijfde of slappere en mondspieren, onwillekeurige mondbewegingen, voortdurend openhouden van de mond en mondademhaling.

Nadelige effecten van medicatie

Sommige medicatie kan leiden tot droge mond, minder speekselproductie (vb glycopyrolaat bij speekselvloed). Andere medicatie tast tandvlees aan vb sommige anti-epileptica.

Voeding

Personen met een beperking kunnen moeilijkheden met slikken ervaren. Dit kan ertoe leiden dat voedsel langer in de mond verblijft dan normaal, wat een groter cariërisico met zich meebrengt. Vanuit tandheelkundig opzicht zijn drie hoofdmaaltijden en twee tussendoortjes per dag ideaal. Zo krijgt het mondmilieu tussen de maaltijden voldoende tijd zich te herstellen. Bij personen met CP neemt voeding vaak meer tijd in beslag of dient dit gespreid te worden over meerdere momenten.

Zie ook onder: nuttige links en informatie.

2. Speekselverlies

Kwijlen is het ongewilde verlies van speeksel uit de mond. Het is een regelmatig voorkomend symptoom bij kinderen met cerebrale parese (CP). Het voorkomen van kwijlen bij kinderen met CP varieert en komt gemiddeld voor bij 33% van de CP patiënten. Men spreekt ook over 'drooling' of 'sialorree'.

Kwijlen bij CP wordt veroorzaakt door een combinatie van factoren, waaronder:

- **Motorische stoornissen:** Kinderen met CP hebben vaak problemen met de motoriek van hun mond, keel en tong. Dit kan leiden tot een verminderde controle over het slikken, waardoor speeksel uit de mond kan lopen.
- **Sensorische stoornissen:** Er kunnen problemen zijn met de sensorische waarneming in de mond. Dit kan ertoe leiden dat ze niet voelen wanneer hun mond vol speeksel zit, waardoor ze het niet op tijd kunnen doorslikken.
- **Anatomische afwijkingen:** In sommige gevallen kan kwijlen worden veroorzaakt door anatomische afwijkingen in de mond of keel. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij kinderen met een open gehemelte of een afwijkende vorm van de tong.

Kwijlen kan een aantal problemen veroorzaken, zoals:

- **Huidirritatie:** Speeksel kan de huid rond de mond irriteren en uitslag veroorzaken.
- **Infecties:** Speeksel kan bacteriën bevatten die infecties kunnen veroorzaken, zoals otitis media (ontsteking van het middenoor) of longontsteking.
- **Sociaal-emotionele problemen:** Kwijlen kan leiden tot sociale isolatie en een verminderd zelfbeeld.

Er zijn verschillende behandelingen beschikbaar voor kwijlen bij CP. De behandeling hangt af van de ernst van het kwijlen en de onderliggende oorzaak.

Enkele mogelijke behandelingen zijn:

- **Sliktraining:** Sliktraining kan kinderen helpen om de motoriek van hun mond en keel te verbeteren.
- **Sensorische integratie:** Sensorische integratie kan kinderen helpen om de sensorische waarneming in hun mond te verbeteren.
- **Botulinetoxine-injecties:** Botulinetoxine-injecties kunnen de spieren in de mond en keel tijdelijk verlammen, waardoor het slikken gemakkelijker wordt.
- **Operatie:** In sommige gevallen kan een operatie nodig zijn om de anatomie van de mond of keel te verbeteren.

De beste manier om kwijlen bij CP te behandelen is door met een multidisciplinair team van zorgverleners samen te werken. Dit team kan bestaan uit een kinderarts, een neuroloog, een logopedist en een NKO (neus-keel-oor) specialist.

3. Nuttige links en informatie

- [Gezonde mond bij personen met een beperking](#)
- Tandartspraktijken met aandacht voor kinderen met een beperking of angst – informeer ook bij de logopedist van het CP referentiecentrum en geef gerust jouw positieve ervaringen door zodat we deze lijst kunnen aanvullen
  - o [Tandzorg bijzondere noden - UZ Leuven](#)
  - o [UZ Gent](#)
  - o [UZ Antwerpen](#)
  - o [Tandartsenpraktijk De beukenlei – Sint-Job-in-'t Goor](#)
  - o [Kindertandarts Joke Gorleer - Melsele](#)
  - o [De Copiloot - Boutersem](#)
  - o [ZOL Genk– dr. Sarah Van Slycke](#)
  - o [Beveren-Waas– Hanne Backaert](#)
  - o [Mechelen - Inge Moustie](#)
  - o [Rixensart - "First Smile Clinic" \(Rosière\)](#)
  - o [Gooik](#)
  - o [Alken - \(Liesbeth Bruyninx\)](#)
  - o [AZ Turnhout – Ine Opsomer](#)
  - o [ZH Geel – Ine Opsomer](#)
  - o [Geel – privé -\(Ine Opsomer\)](#)

4. Contact

Initiatief CP ouderproject

CP referentiecentrum UZ Leuven in samenwerking met Magentaproject en de oudervereniging Cpinfo.be

Meer informatie

Heidi Devolder - tel. 016 33 85 03 - e-mail: heidi.devolder@uzleuven.be